Biuletyn Europejski nr 4 (75)/2020*

Spis treści

Informacje **2**

Nowe akty prawne Unii Europejskiej **5**

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej **6**

Cła 6

Cudzoziemcy 7

Konkurencja 10

Niedyskryminacja 11

Podatki 15

Transport 21

Zasady ogólne 22

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka **23**

* Biuletyn opracowywany przez Wydział V Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 2 kwietnia 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości UE w sprawach połączonych C-715/17, C-718/17 i C-719/17 orzekł, że decyzja ws. odmowy relokacji uchodźców przez Polskę, Czechy i Węgry jest niezgodna z prawem Unii Europejskiej. Sprawa miała swój początek w 2015 roku, kiedy to Rada UE, w odpowiedzi na kryzys migracyjny, przyjęła dwie decyzje, które miały wesprzeć Włochy i Grecję w radzeniu sobie z masowym napływem migrantów. W 2017 r. Komisja Europejska wniosła przeciwko Polsce, Węgrom i Czechom skargi zarzucając im, że nie wypełniły obowiązku relokacyjnego wynikającego z owych decyzji, a Trybunał przychylił się do zarzutów KE (zob. s. 7–8).

▪ 5 kwietnia 2020 r. Komisja Europejska zatwierdziła gwarancje publiczne na wsparcie polskiej gospodarki w kwocie 22 mld euro w związku z pandemią koronawirusa COVID-19.

▪ 7 kwietnia 2020 r. państwa członkowskie UE przyjęły tzw. pakiet mobilności, czyli zestaw przepisów w sprawie transportu drogowego. Polska i siedem innych państw (Bułgaria, Rumunia, Łotwa, Węgry, Litwa, Cypr i Malta) sprzeciwiło się ich przyjęciu. Sprzeciw argumentowano krytyczną sytuacją sektora transportowego spowodowaną pandemią COVID-19. Grupa tych państw nie miała jednak potrzebnej większości, by zablokować dalsze procedowanie i same przepisy.

▪ 8 kwietnia 2020 r. TSUE (wielka izba) wydał postanowienie w sprawie C-791/19 *Komisja przeciwko Polsce*. Na mocy tego postanowienia Polska została, w ramach środka zabezpieczającego, zobowiązana do zawieszenia stosowania przepisów krajowych dotyczących właściwości Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w sprawach dyscyplinarnych sędziów (zob. s. 22–23).

▪ Według danych Komisji Europejskiej do połowy kwietnia 2020 r. UE zdołała sprowadzić do domu ponad pół miliona swoich obywateli, których ograniczenia podróży związane z koronawirusem COVID-19 zastały poza granicami unijnymi.

▪ 22 kwietnia 2020 r. Komisja Europejska zatwierdziła polski program pomocy o wartości 500 mln złotych, który ma wesprzeć gospodarkę w kontekście pandemii koronawirusa COVID-19.

Program zatwierdzono na podstawie tymczasowych ram pomocy państwa, przyjętych przez Komisję w dniu 19 marca 2020 r., a następnie zmienionych 3 kwietnia 2020 r.

- 22 kwietnia 2020 r. Komitet Ministrów Rady Europy, w ramach którego reprezentowane było wszystkie 47 państw RE, przyjął tekst deklaracji w sprawie zwalczania koronawirusa COVID-19 z poszanowaniem standardów w zakresie praw człowieka (zob. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016809e33dd).

- 23 kwietnia 2020 r. Zarząd Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ) poinformował o przygotowaniu wniosku w sprawie usunięcia ze swojego grona polskiej Krajowej Rady Sądownictwa. Zdaniem tej organizacji polska KRS działa wbrew interesom europejskiej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Krajowa Rada Sądownictwa ma miesiąc na przedstawienie swojego stanowiska w tej sprawie.

- 23 kwietnia 2020 r. szef Rady Europejskiej Charles Michel poinformował, że przywódcy 27 państw członkowskich UE osiągnęli porozumienie w sprawie utworzenia Funduszu Odnowy, który ma ratować gospodarkę UE po kryzysie wywołanym pandemią koronawirusa COVID-19. Komisja Europejska ma przygotować założenia Funduszu Odnowy dotyczące jego kształtu i sposobu finansowania.

- 23 kwietnia 2020 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wybrał islandzkiego sędziego Róberta Ragnara Spano na swojego nowego prezesa. Obejmie on urząd 18 maja 2020 r., zastępując Linos-Alexandre Sicilianosa z Grecji. W wieku 47 lat sędzia Spano jest najmłodszym prezesem w 61-letniej historii Trybunału. Jest sędzią ETPC od listopada 2013 r., a od 5 maja 2019 r. – wiceprezesem Trybunału.

- 24 kwietnia 2020 r. weszło w życie rozporządzenie nr 2020/558 zmieniające rozporządzenia nr 1301/2013/UE i nr 1303/2013/UE w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19. Jest to część tzw. pakietu antycovidowego, który wprowadza nadzwyczajną elastyczność w celu mobilizacji wszelkich niewykorzystanych środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w postaci możliwości

dokonywania przesunięć środków między poszczególnymi funduszami polityki spójności, między różnymi kategoriami regionów oraz zwolnieniu państw członkowskich z obowiązku przestrzegania wymogów koncentracji tematycznej. Komisja Europejska uelastyczniła także system zezwoleń na wywóz środków ochrony indywidualnej (ŚOI).

- 27 kwietnia 2020 r. TSUE wydał komunikat o wznowieniu prowadzenia rozpraw, planownym od dnia 25 maja 2020 r. (16 marca Trybunał postanowił o przejściu na powszechny tryb pracy zdalnej).

- 27 kwietnia 2020 r. Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE wydało komunikat, że wybory prezydenckie w Polsce w obecnej formie nie spełniają wymogów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, by zostać uznane za demokratyczne. Opinia powstała na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, który zwrócił się o nią 9 kwietnia br.

- 28 kwietnia 2020 r. ETPC w ramach przedłużania środków wyjątkowych w odpowiedzi na pandemię wirusa COVID-19 (pierwsza decyzja w tej sprawie zapadła 16 marca) wydłużył 6-miesięczny termin na wnoszenie skarg indywidualnych został wydłużony, począwszy od 16 kwietnia, o kolejne dwa miesiące, czyli łącznie do 16 czerwca 2020 r. Trybunał zdecydował również o opóźnieniu publikacji wszystkich swych rozstrzygnięć, poza pilnymi, na czas nieokreślony do zakończenia stanu epidemii.

- 29 kwietnia 2020 r. Komisja Europejska uruchomiła procedurę naruszeniową wobec Polski w związku z ustawą z 20 grudnia 2019 r., która weszła w życie 14 lutego 2020 r. Zdaniem KE ustawa ta podważa niezawisłość sędziów w Polsce. W związku z tym KE notyfikowała rządowi polskiemu (wysyłając *letter of formal notice*) rozpoczęcie procedury z art. 258 TFUE i wezwała rząd i inne organy państwa polskiego do zaprzestania uchybianiu prawu unijnemu przez obowiązywanie ustawy. Procedura ta może za kilka miesięcy doprowadzić do skierowania sprawy do TSUE, jeśli w ramach dialogu KE z polskim rządem problem nie zostanie rozwiązany. Polska ma 2 miesiące na odpowiedź na postawione przez Komisję zarzuty.

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2020/546/UE z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie uruchomienia instrumentu elastyczności na sfinansowanie natychmiastowych działań budżetowych w kontekście pandemii COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 125 z 21.4.2020 r., s. 3–4).

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2020/558/UE z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 130 z 24.4.2020, s. 1–6).

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2020/559/UE z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do wprowadzenia szczególnych środków reagowania na epidemię COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 130 z 24.4.2020, s. 7–10).

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji nr 2020/600/UE z dnia 30 kwietnia 2020 r. wprowadzające odstępstwo od rozporządzenia wykonawczego nr 2017/892, rozporządzenia wykonawczego nr 2016/1150, rozporządzenia wykonawczego nr 615/2014, rozporządzenia wykonawczego nr 2015/1368 i rozporządzenia wykonawczego nr 2017/39 w odniesieniu do niektórych środków w celu przeciwdziałania kryzysowi spowodowanemu pandemią COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 140 z 4.05.2020 r., s. 40–45).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie C-810/18, DHL Logistics (Slovakia) spol. s r. o. przeciwko Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (EWG) nr 2658/87 – Unia celna i Wspólna taryfa celna – Klasyfikacja taryfowa – Nomenklatura scalona – Podpozycja 8525 80 91 – Kamery i aparaty cyfrowe – Rejestrujące kamery wideo – Wideokamera cyfrowa zdolna do utrwalania i rejestrowania nieruchomych obrazów i sekwencji wideo w rozdzielczości poniżej 800 × 600 pikseli

*) Nomenklaturę scaloną zawartą w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, w brzmieniu wynikającym kolejno z rozporządzenia Komisji (WE) nr 1031/2008 z dnia 19 września 2008 r., rozporządzenia Komisji (WE) nr 948/2009 z dnia 30 września 2009 r., rozporządzenia Komisji (UE) nr 861/2010 z dnia 5 października 2010 r., rozporządzenia Komisji (UE) nr 1006/2011 z dnia 27 września 2011 r., rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 927/2012 z dnia 9 października 2012 r., należy interpretować w ten sposób, że jej podpozycja 8525 80 91 jako „rejestrujące kamery wideo" obejmuje wideokamery cyfrowe posiadające podwójną funkcję, a mianowicie utrwalanie i rejestrowanie jednocześnie nieruchomych obrazów i sekwencji wideo, mimo że w przypadku sekwencji wideo kamery te umożliwiają wyłącznie utrwalanie i rejestrowanie takich sekwencji w rozdzielczości obrazu poniżej 800 x 600, jeżeli podstawową funkcją tych wideokamer cyfrowych jest utrwalanie i rejestrowanie takich sekwencji, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawach połączonych C-715/17, C-718/17 i C-719/17, Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, Węgrom i Republice Czeskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Decyzje (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 – Artykuł 5 ust. 2 i 4–11 każdej z tych decyzji – Środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Republiki Greckiej i Republiki Włoskiej – Nadzwyczajna sytuacja charakteryzująca się nagłym napływem obywateli państw trzecich na terytorium niektórych państw członkowskich – Relokacja tych obywateli na terytorium innych państw członkowskich – Procedura relokacji – Obowiązek regularnego podawania przez państwa członkowskie, nie rzadziej niż co trzy miesiące, liczby osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, które można szybko relokować na ich terytorium – Pozostałe obowiązki w celu dokonania rzeczywistej relokacji – Interesy państw członkowskich związane z bezpieczeństwem narodowym lub porządkiem publicznym – Możliwość powołania się przez państwo członkowskie na art. 72 TFUE w celu odstąpienia od stosowania aktów prawa Unii o charakterze obligatoryjnym

*) Nie podając regularnie, nie rzadziej niż co trzy miesiące, odpowiedniej liczby osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, które można szybko relokować na jej terytorium, Rzeczpospolita Polska od dnia 16 marca 2016 r. uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyły na mocy art. 5 ust. 2 decyzji Rady (UE) 2015/1523 z dnia 14 września 2015 r. ustanawiającej środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji i art. 5 ust. 2 decyzji Rady (UE) 2015/1601 z dnia 22 września 2015 r. ustanawiającej środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji, a w konsekwencji pozostałym zobowiązaniom dotyczącym relokacji, które na niej ciążyły na mocy art. 5 ust. 4–11 każdej z tych dwóch decyzji.

*) Nie podając regularnie, nie rzadziej niż co trzy miesiące, odpowiedniej liczby osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, które można szybko relokować na ich terytorium, Węgry od dnia 25 grudnia 2015 r. uchybiły zobowiązaniom, które na nich ciążyły na mocy art. 5 ust. 2 decyzji 2015/1601,

a w konsekwencji pozostałym zobowiązaniom dotyczącym relokacji, które na nich ciążyły na mocy art. 5 ust. 4–11 tej decyzji.

*) Nie podając regularnie, nie rzadziej niż co trzy miesiące, odpowiedniej liczby osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, które można szybko relokować na jej terytorium, Republika Czeska od dnia 13 sierpnia 2016 r. uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyły na mocy art. 5 ust. 2 decyzji 2015/1523 i art. 5 ust. 2 decyzji 2015/1601, a w konsekwencji pozostałym zobowiązaniom dotyczącym relokacji, które na niej ciążyły na mocy art. 5 ust. 4–11 każdej z tych dwóch decyzji.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie C-584/18, D.Z. przeciwko Blue Air – Airline Management Solutions SRL

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Kontrole graniczne, azyl i imigracja – Decyzja nr 565/2014/UE – Uproszczony system kontroli osób na granicach zewnętrznych – Obywatel państwa trzeciego posiadający czasowy dokument pobytowy wydany przez państwo członkowskie – Artykuł 3 – Uznawanie przez Bułgarię, Chorwację, Cypr i Rumunię niektórych dokumentów za równorzędne z ich wizami krajowymi – Możliwość powołania się na decyzję wobec państwa członkowskiego – Bezpośrednia skuteczność – Uznanie podmiotu prawa prywatnego za emanację państwa – Przesłanki – Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 – Kodeks graniczny Schengen – Artykuł 13 – Odmowa wjazdu na terytorium państwa członkowskiego – Obowiązek uzasadnienia – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 – Odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład – Artykuł 2 lit. j) – Odmowa przyjęcia na pokład uzasadniona podnoszonym niewłaściwym charakterem dokumentów podróży – Artykuł 15 – Obowiązki ciążące na przewoźnikach lotniczych wobec pasażerów – Niedopuszczalność włączeń przewidzianych w umowie przewozu lub innych dokumentach

*) Artykuł 3 ust. 1 decyzji nr 565/2014 wprowadzającej uproszczony system kontroli osób na granicach zewnętrznych oparty na jednostronnym uznawaniu przez Bułgarię, Chorwację, Cypr i Rumunię

niektórych dokumentów za równorzędne z ich wizami krajowymi na przejazd tranzytem przez ich terytorium lub planowany pobyt na ich terytorium nieprzekraczający 90 dni w każdym okresie 180-dniowym oraz uchylającej decyzje nr 895/2006/WE i nr 582/2008/WE powinien być interpretowany w ten sposób, że wywołuje on skutek bezpośredni i przyznaje obywatelom państw trzecich prawa, na które mogą się oni powoływać wobec państwa członkowskiego przeznaczenia, w szczególności na prawo do niepodlegania obowiązkowi wizowemu w celu wjazdu do tego państwa członkowskiego, w przypadku gdy wspomniani obywatele posiadają wizę lub zezwolenie na pobyt wymienione w wykazie dokumentów korzystających z wzajemnego uznania, którą to państwo członkowskie zobowiązało się stosować zgodnie ze wspomnianą decyzją.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że przewoźnik lotniczy, który sam albo za pośrednictwem swoich przedstawicieli i upoważnionych w porcie lotniczym państwa członkowskiego wylotu odmawia przyjęcia na pokład pasażera, powołując się na odmowę wjazdu udzieloną mu przez organy państwa członkowskiego przeznaczenia, nie działa jako emanacja rzeczonego państwa członkowskiego, w związku z czym poszkodowany pasażer nie może powołać się wobec tego przewoźnika lotniczego przed sądem państwa członkowskiego wylotu na decyzję nr 565/2014 w celu uzyskania odszkodowania z powodu naruszenia przysługującego mu prawa wjazdu bez wizy wydanej przez to państwo.

*) Prawo Unii, a w szczególności art. 13 rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen), zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 610/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. stoi na przeszkodzie temu, aby przewoźnik lotniczy mógł odmówić przyjęcia na pokład obywatela państwa trzeciego na podstawie decyzji organów państwa członkowskiego przeznaczenia o odmowie wjazdu na terytorium tego państwa członkowskiego, bez uprzedniego doręczenia wspomnianemu obywatelowi uzasadnionej decyzji o odmowie wjazdu na piśmie.

*) Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne

zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91, należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy przewoźnik lotniczy odmawia przyjęcia na pokład pasażera ze względu na to, iż przedstawił on niewłaściwe dokumenty podróży, taka odmowa sama w sobie nie pozbawia tego pasażera ochrony przewidzianej we wspomnianym rozporządzeniu. W razie zakwestionowania tej odmowy przez tego pasażera do właściwego sądu należy bowiem dokonanie oceny, z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy, czy wspomniana odmowa jest racjonalnie uzasadniona w świetle tego przepisu.

*) Rozporządzenie nr 261/2004, a w szczególności jego art. 15, należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie klauzuli zawartej w ogólnych i wcześniej opublikowanych warunkach wykonywania lub świadczenia usług przewoźnika lotniczego, która ogranicza lub wyklucza jego odpowiedzialność w przypadku odmowy przyjęcia na pokład pasażera z przyczyn związanych z niewłaściwymi dokumentami podróży, pozbawiając w ten sposób owego pasażera ewentualnego prawa do odszkodowania.

Konkurencja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie C-627/18, Nelson Antunes da Cunha Lda przeciwko Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas IP (IFAP)

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Artykuł 108 TFUE – System pomocy niezgodny z rynkiem wewnętrznym – Decyzja Komisji Europejskiej nakazująca odzyskanie bezprawnie przyznanej pomocy – Rozporządzenie (UE) 2015/1589 – Artykuł 17 ust. 1 – Dziesięcioletni termin przedawnienia – Zastosowanie do uprawnień Komisji dotyczących odzyskania pomocy – Artykuł 16 ust. 2 i 3 – Uregulowanie krajowe przewidujące krótszy termin przedawnienia – Zasada skuteczności

*) Artykuł 17 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

należy interpretować w ten sposób, że przewidziany przez ten przepis dziesięcioletni termin przedawnienia dla wykonywania uprawnień Komisji w dziedzinie odzyskiwania pomocy ma zastosowanie wyłącznie do stosunków pomiędzy Komisją a państwem członkowskim będącym adresatem wydanej przez tę instytucję decyzji o odzyskaniu pomocy.

*) Artykuł 16 ust. 2 rozporządzenia 2015/1589, zgodnie z którym podlegająca odzyskaniu pomoc obejmuje odsetki, oraz przewidzianą w ust. 3 tego artykułu zasadę skuteczności należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one zastosowaniu krajowego terminu przedawnienia do odzyskiwania pomocy, jeżeli termin ten upłynął jeszcze przed samym wydaniem decyzji przez Komisję uznającej tę pomoc za niezgodną z prawem i nakazującej odzyskanie lub jeżeli ów termin przedawnienia upłynął głównie z powodu zwłoki organów krajowych w wykonaniu tej decyzji.

Niedyskryminacja

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie C-897/19 PPU, I.N.

Odesłanie prejudycjalne – Pilny tryb prejudycjalny – Porozumienie EOG – Niedyskryminacja – Artykuł 36 – Swoboda świadczenia usług – Zakres stosowania – Umowa zawarta przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotycząca włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen – Umowa w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią – Ekstradycja do państwa trzeciego obywatela islandzkiego – Ochrona obywateli państwa członkowskiego przed ekstradycją – Brak równoważnej ochrony obywateli innego państwa – Obywatel islandzki, który przed nabyciem obywatelstwa islandzkiego uzyskał azyl na podstawie przepisów prawa krajowego – Ograniczenie swobodnego przemieszczania się – Uzasadnienie oparte na zapobieganiu bezkarności – Proporcjonalność – Weryfikacja gwarancji określonych

w art. 19 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

*) Prawo Unii, a w szczególności art. 36 porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r. i art. 19 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, a której państwo członkowskie, do którego przemieścił się obywatel państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), będącego stroną porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, z którym Unia Europejska zawarła umowę o przekazywaniu osób, jest adresatem wniosku o ekstradycję wystosowanego przez państwo trzecie na podstawie Europejskiej konwencji o ekstradycji, podpisanej w Paryżu w dniu 13 grudnia 1957 r., oraz w której przed nabyciem obywatelstwa tego państwa EFTA ów obywatel otrzymał w nim azyl właśnie ze względu na postępowanie karne prowadzone przeciwko niemu w państwie wnioskującym o ekstradycję, właściwy organ wezwanego państwa członkowskiego powinien zbadać, czy ekstradycja nie naruszy praw przewidzianych w rzeczonym art. 19 ust. 2 Karty praw podstawowych, przy czym fakt otrzymania azylu stanowi szczególnie istotną okoliczność w kontekście tego badania. Przed rozważeniem wykonania wniosku o ekstradycję wezwane państwo członkowskie powinno w każdym wypadku powiadomić rzeczone państwo EFTA i w stosownym wypadku na jego żądanie przekazać mu owego obywatela zgodnie z postanowieniami umowy o przekazywaniu osób, pod warunkiem że rzeczone państwo EFTA jest zgodnie ze swym prawem krajowym właściwe, aby prowadzić przeciwko tej osobie postępowanie związane z czynami popełnionymi poza jego terytorium.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie C-670/18, CO przeciwko Comune di Gesturi

Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Zasada równości traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – Dyrektywa 2000/78/WE – Zakaz jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na wiek – Publiczne zaproszenie do zgłaszania kandydatur – Warunki udziału – Wyłączenie emerytów sektora publicznego lub prywatnego

*) Dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania

w zakresie zatrudnienia i pracy, a w szczególności jej art. 2 ust. 2, art. 3 ust. 1 i art. 6 ust. 1, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które zakazuje podmiotom administracji publicznej powierzania zadań związanych z badaniem i doradztwem osobom emerytowanym, w zakresie, w jakim, po pierwsze, uregulowanie to zmierza do zgodnego z prawem celu polityki zatrudnienia i rynku pracy, a po drugie, wdrożone środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne. Do sądu odsyłającego należy sprawdzenie, czy tak jest rzeczywiście w sprawie w postępowaniu głównym.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie C-507/18, NH przeciwko Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI – Rete Lenford

Odesłanie prejudycjalne – Równe traktowanie w zakresie zatrudnienia i pracy – Dyrektywa 2000/78/WE – Artykuł 3 ust. 1 lit. a), art. 8 ust. 1 oraz art. 9 ust. 2 – Zakaz dyskryminacji ze względu na orientację seksualną – Warunki dostępu do zatrudnienia lub pracy – Pojęcie – Publiczne oświadczenia wykluczające rekrutację osób homoseksualnych – Artykuł 11 ust. 1, art. 15 ust. 1 oraz art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Ochrona praw – Sankcje – Osoba prawna będąca przedstawicielem interesu zbiorowego – Legitymacja procesowa mimo niewystępowania w imieniu określonej osoby występującej z powództwem lub w braku osoby poszkodowanej – Prawo do otrzymania odszkodowania

*) Pojęcie „warunków dostępu do zatrudnienia […] [lub pracy]", zawarte w art. 3 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy, należy interpretować w ten sposób, że pojęcie to obejmuje oświadczenia złożone w trakcie programu audiowizualnego przez osobę, która twierdzi, że nigdy nie zatrudniłaby i nie dopuściła do pracy w swoim przedsiębiorstwie osób o określonej orientacji seksualnej, nawet jeżeli nie toczyła się ani nie była planowana żadna procedura rekrutacyjna, pod warunkiem że związek między tymi oświadczeniami i warunkami dostępu do zatrudnienia lub pracy w tym przedsiębiorstwie nie jest hipotetyczny.

*) Dyrektywę 2000/78 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na podstawie którego stowarzyszenie adwokatów, którego statutowym przedmiotem działalności jest ochrona prawna w szczególności osób o określonej orientacji seksualnej oraz promowanie kultury i poszanowania praw tej kategorii osób, z uwagi na ten cel oraz niezależnie od ewentualnego celu zarobkowego, automatycznie posiada legitymację do wszczęcia postępowania sądowego w celu doprowadzenia do przestrzegania zobowiązań wynikających z tej dyrektywy oraz, w stosownym przypadku, otrzymania odszkodowania, w sytuacji gdy mają miejsce czyny mogące stanowić dyskryminację w rozumieniu tej dyrektywy względem rzeczonej kategorii osób, a osoba poszkodowana nie jest możliwa do zidentyfikowania.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawach połączonych C-168/19 i C-169/19, HB, IC przeciwko Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ osób – Artykuł 21 TFUE – Zasada niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową – Artykuł 18 TFUE – Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – Pracownicy sektora publicznego – Emeryt mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim innym niż to, które wypłaca mu emeryturę, nieposiadający obywatelstwa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania – Podatek dochodowy – Domniemana utrata korzyści podatkowych – Domniemana przeszkoda w swobodzie przemieszczania się i domniemana dyskryminacja

*) Artykuły 18 i 21 TFUE nie stoją na przeszkodzie systemowi podatkowemu wynikającemu z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartej między dwoma państwami członkowskimi, na mocy której kompetencja podatkowa tych państw w dziedzinie opodatkowania emerytur jest rozdzielona w zależności od tego, czy osoby je pobierające wykonywały pracę w sektorze prywatnym, czy w sektorze publicznym, a w tym ostatnim przypadku, w zależności od tego, czy mają one obywatelstwo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, czy też go nie mają.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 2 kwietnia 2020 r. w sprawie C-458/18, „GVC Services (Bulgaria)" EOOD przeciwko Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika" – Sofia

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system opodatkowania mający zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich – Dyrektywa 2011/96/UE – Artykuł 2 lit. a) ppkt (i) i (iii) oraz część A lit. ab) i część B ostatnie tiret załącznika I – Pojęcia „spółek utworzonych według prawa Zjednoczonego Królestwa" i „corporation tax w Zjednoczonym Królestwie" – Spółki zarejestrowane na Gibraltarze, które podlegają tam podatkowi dochodowemu od osób prawnych

*) Artykuł 2 lit. a) ppkt (i) i (iii) dyrektywy Rady 2011/96/UE z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich w związku z częścią A lit. ab) i częścią B ostatnie tiret załącznika I do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że zawarte w tych przepisach pojęcia „spółek utworzonych zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa" i „corporation tax w Zjednoczonym Królestwie" nie dotyczą spółek utworzonych na Gibraltarze i podlegających tam opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie C-401/18, Herst s.r.o. przeciwko Odvolací finanční ředitelství

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 2 ust. 1 lit. b) – Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów – Artykuł 20 – Uzyskanie prawa do rozporządzania rzeczą jak właściciel – Transakcje łańcuchowe zakupu i dalszej sprzedaży towarów w ramach jednego transportu wewnątrzwspólnotowego – Możliwość podjęcia decyzji mogących wpłynąć na sytuację prawną towaru – Przypisanie transportu – Transport z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy –

Skutki w czasie wyroków dokonujących wykładni

*) Artykuł 20 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że podatnik, który dokonuje jednego wewnątrzwspólnotowego transportu towarów w procedurze zawieszenia poboru akcyzy z zamiarem nabycia tych towarów do celów swojej działalności gospodarczej po dopuszczeniu ich do swobodnego obrotu w państwie członkowskim przeznaczenia, uzyskuje prawo do rozporządzania tymi towarami jak właściciel w rozumieniu tego przepisu, pod warunkiem że ma on możliwość podjęcia decyzji mogących wpłynąć na sytuację prawną tych samych towarów, w tym w szczególności decyzji o ich sprzedaży.
Okoliczność, że podatnik ten od początku miał zamiar nabyć te towary do celów swojej działalności gospodarczej po ich dopuszczeniu do swobodnego obrotu w państwie członkowskim przeznaczenia, stanowi okoliczność, którą sąd krajowy powinien wziąć pod uwagę w ramach całościowej oceny wszystkich szczególnych okoliczności rozpatrywanej przez niego sprawy w celu ustalenia, do której z kolejnych transakcji nabycia należy przypisać rzeczony transport wewnątrzwspólnotowy.

*) Prawo Unii stoi na przeszkodzie temu, by sąd krajowy rozpatrujący przepis krajowego prawa podatkowego, który dokonał transpozycji przepisu dyrektywy 2006/112 i który można interpretować na różne sposoby, przyjął wykładnię najkorzystniejszą dla podatnika, opierając się na krajowej zasadzie konstytucyjnej in dubio mitius, nawet po orzeczeniu przez Trybunał, że taka wykładnia jest niezgodna z prawem Unii.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawach połączonych C-13/18 i C-126/18, Sole-Mizo Zrt., Dalmandi Mezőgazdasági Zrt. przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Prawo do odliczenia podatku naliczonego – Zwrot nadpłaconego VAT – Zwrot po terminie – Obliczenie odsetek – Warunki

przyznawania odsetek należnych z tytułu utraty możliwości dysponowania nadpłaconym, podlegającym odliczeniu VAT, niezwróconym podatnikowi z naruszeniem prawa Unii, oraz odsetek należnych z tytułu opóźnienia organów podatkowych w zapłacie należnej kwoty – Zasady skuteczności i równoważności

*) Prawo Unii, a w szczególności zasady skuteczności i neutralności podatkowej należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie praktyce państwa członkowskiego, takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, polegającej na obliczaniu odsetek od nadpłaconego, podlegającego odliczeniu VAT, niezwróconego przez państwo członkowskie z przekroczeniem rozsądnego terminu z naruszeniem prawa Unii, przy zastosowaniu stawek odpowiadających stawce podstawowej krajowego banku centralnego, gdy, po pierwsze, stawka te jest niższa od stawki, którą podatnik, niebędący instytucją kredytową, musiałby zapłacić, aby pożyczyć kwotę równą wspomnianej kwocie, a po drugie, odsetki od nadpłaconego VAT są naliczane w odniesieniu do danego okresu rozliczeniowego, przy czym nie są naliczane odsetki dla celów zrekompensowania podatnikowi spadku wartości pieniądza spowodowanego upływem czasu w okresie następującym po upływie rzeczonego okresu rozliczeniowego do momentu faktycznej zapłaty owych odsetek.

*) Prawo Unii, a w szczególności zasady skuteczności i równoważności, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie praktyce państwa członkowskiego, która ustanawia pięcioletni termin przedawnienia w odniesieniu do wniosków o zapłatę odsetek od nadpłaconego, podlegającego odliczeniu VAT, niezwróconego z powodu zastosowania przepisu krajowego uznanego za sprzeczny z prawem Unii.

*) Prawo Unii, a w szczególności zasadę skuteczności, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie praktyce państwa członkowskiego, która, po pierwsze, uzależnia zapłatę odsetek za opóźnienie należnych ze względu na fakt, że organ podatkowy nie dokonał w wyznaczonym terminie zapłaty należności z tytułu odsetek należnych z tytułu zwrotu nadpłaconego VAT, niezwróconego z naruszeniem prawa Unii, od złożenia specjalnego wniosku, podczas gdy w innych sytuacjach tego rodzaju odsetki są przyznawane z urzędu, a po drugie, nalicza owe odsetki począwszy od dnia, w którym upłynął termin 30 lub 45

dni, przyznany administracji na rozpatrzenie odnośnego wniosku, nie zaś od dnia, w którym nastąpiła nadpłata.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie C-184/19, Hecta Viticol SRL przeciwko Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcţia Generală de Soluţionare a Contestaţiilor, Biroul Vamal de Interior Buzău, Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Galaţi

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywy 92/83/EWG i 92/84/EWG – Stawka podatku akcyzowego od wina i innych niemusujących napojów przefermentowanych, niebędących winem ani piwem – Różne stawki podatku akcyzowego – Zasady pewności prawa oraz ochrony uzasadnionych oczekiwań

*) Artykuły 7, 11 i 15 dyrektywy Rady 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych oraz art. 5 dyrektywy Rady 92/84/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie zbliżenia stawek podatku akcyzowego dla alkoholu i napojów alkoholowych należy interpretować w ten sposób, że nie ustanawiają one obowiązku nakładania identycznych stawek podatku akcyzowego na napoje alkoholowe należące do kategorii „wina” w rozumieniu dyrektywy 92/83 oraz na napoje należące do kategorii „inne napoje przefermentowane, niebędące winem ani piwem” w rozumieniu tej dyrektywy.

*) Zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym zmieniającym stawkę podatku akcyzowego od innych napojów przefermentowanych, niebędących winem ani piwem, bez ustanowienia przepisów przejściowych, jeżeli taka zmiana wchodzi w życie osiem dni po opublikowaniu wprowadzającego ją aktu prawnego i jeżeli nie implikuje ona konieczności dokonania przez podatników dostosowań ekonomicznych, czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie C-661/18, CTT – Correios de Portugal przeciwko Autoridade Tributária e Aduaneira

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Odliczenie podatku naliczonego – Artykuł 173 – Podatnik mieszany – Metody odliczenia – Częściowe odliczenie – Odliczenie na podstawie wykorzystania – Artykuły 184–186 – Korekta odliczeń – Zmiana czynników branych pod uwagę przy określaniu kwoty odliczenia – Transakcja objęta podatkiem należnym błędnie uznana za zwolnioną z VAT – Środek krajowy zakazujący zmiany metody odliczenia w odniesieniu do minionych lat – Termin zawity – Zasady neutralności podatkowej, pewności prawa, skuteczności i proporcjonalności

*) Artykuł 173 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej rozpatrywany w świetle zasad neutralności podatkowej, pewności prawa i proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie zezwalające podatnikom, zgodnie z tym przepisem, na dokonanie odliczenia podatku od wartości dodanej (VAT) na podstawie wykorzystania całości lub części towarów i usług użytych do wykonania zarówno czynności rodzących prawo do odliczenia, jak i czynności nierodzących takiego prawa zakazało tym podatnikom dokonywania zmian metody odliczenia VAT po ustaleniu ostatecznej proporcji.

*) Artykuły 184–186 dyrektywy 2006/112 rozpatrywane w świetle zasad neutralności podatkowej, skuteczności i proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na mocy którego podatnikowi, który dokonał odliczeń podatku od wartości dodanej (VAT) naliczonego w związku z nabyciem towarów i usług użytych do wykonania zarówno czynności rodzących prawo do odliczenia, jak i czynności nierodzących takiego prawa według metody opartej na obrocie, odmawia się, po ustaleniu ostatecznej proporcji na podstawie art. 175 ust. 3 tej dyrektywy, możliwości skorygowania tych odliczeń przy użyciu metody wykorzystania w sytuacji, gdy:

– dane państwo członkowskie zezwala podatnikom na podstawie art. 173 ust. 2 lit. c) wskazanej dyrektywy na dokonanie odliczenia VAT według wykorzystania całości lub części towarów i usług użytych do wykonania zarówno czynności rodzących prawo do odliczenia, jak i czynności nierodzących takiego prawa;

– przy wyborze metody odliczenia podatnik nie był świadomy, działając w dobrej wierze, że transakcja, którą

uważał za zwolnioną, w rzeczywistości nie była zwolniona;

– nie upłynął jeszcze ogólny termin zawity określony w prawie krajowym dla celów dokonania korekty odliczeń i

– zmiana metody odliczenia pozwala na ustalenie z większą dokładnością części VAT przypadającej na transakcje dające prawo do odliczenia.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie C-565/18, Société Générale SA przeciwko Agenzia delle Entrate – Direzione Regionale Lombardia Ufficio Contenzioso

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 63 TFUE – Swobodny przepływ kapitału – Podatek od transakcji finansowych – Transakcje na pochodnych instrumentach finansowych, których instrumentem bazowym jest papier wartościowy wyemitowany przez spółkę będącą rezydentem państwa członkowskiego opodatkowania – Podatek należny niezależnie od miejsca zawarcia transakcji – Obowiązki administracyjne i obowiązki deklarowania

*) Artykuł 63 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które opodatkowują transakcje finansowe na pochodnych instrumentach finansowych podatkiem ciążącym na stronach transakcji niezależnie od miejsca zawarcia transakcji i państwa rezydencji stron oraz ewentualnego pośrednika uczestniczącego w ich przeprowadzeniu, jeżeli dla wspomnianych instrumentów instrumentem bazowym jest papier wartościowy wyemitowany przez spółkę mającą siedzibę w tym państwie członkowskim. Obowiązki administracyjne i obowiązki deklarowania towarzyszące temu podatkowi, ciążące na podmiotach niebędących rezydentami, nie mogą jednak wykraczać poza to, co jest niezbędne do poboru tego podatku.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie C-28/19, Ryanair Ltd, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust przeciwko Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust, Ryanair Ltd, Ryanair DAC

Odesłanie prejudycjalne – Transport – Usługi lotnicze – Rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 – Artykuł 23 ust. 1 – Wskazywanie ostatecznej ceny – Opłaty za odprawę pasażerów przez Internet – VAT – Opłaty administracyjne za zakupy dokonane przy użyciu karty kredytowej innej niż wybrana przez przewoźnika lotniczego – Niemożliwe do uniknięcia i możliwe do przewidzenia elementy ostatecznej ceny, jaką należy zapłacić – Opcjonalne dopłaty do ceny – Pojęcie

*) Artykuł 23 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty należy interpretować w ten sposób, że opłaty za odprawę pasażerów, których uiszczenia nie można uniknąć z powodu braku alternatywnego sposobu bezpłatnej odprawy, podatek od wartości dodanej (VAT) stosowany do krajowych taryf lotniczych oraz opłaty administracyjne za zakupy dokonane przy użyciu karty kredytowej innej niż wybrana przez przewoźnika lotniczego stanowią niemożliwe do uniknięcia i możliwe do przewidzenia elementy ceny w rozumieniu zdania drugiego tego przepisu. Natomiast przepis ten należy interpretować w ten sposób, że opłaty za odprawę pasażerów, których uiszczenia można uniknąć poprzez skorzystanie z opcji bezpłatnej odprawy, a także VAT stosowany do dopłat fakultatywnych dotyczących lotów krajowych, stanowią opcjonalną dopłatę do ceny w rozumieniu zdania czwartego tego przepisu.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie C-191/19, OI przeciwko Air Nostrum Líneas Aéreas del Mediterráneo SA

Odesłanie prejudycjalne – Transport lotniczy – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 – Odszkodowanie na rzecz pasażerów w przypadku odmowy

przyjęcia na pokład – Odmowa przyjęcia na pokład – Odwołanie – Lot łączony – Zmiana rezerwacji jednego z lotów składających się na przewóz lotniczy wbrew woli pasażera – Przybycie pasażera bez opóźnienia do miejsca docelowego

*) Rozporządzenie (WE) nr 295/91 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91, a w szczególności jego art. 7, należy interpretować w ten sposób, że odszkodowanie nie jest należne pasażerowi, który dysponuje jedną rezerwacją na lot łączony, gdy jego rezerwacja została zmieniona wbrew jego woli, w wyniku czego z jednej strony nie został on przyjęty na pokład na pierwszy lot składający się na zarezerwowany przez niego przewóz, mimo że lot ten został wykonany, a z drugiej strony został przeniesiony na późniejszy lot, co umożliwiło mu wejście na pokład na drugi lot składający się na zarezerwowany przez niego przewóz i tym samym dotarcie do miejsca docelowego o pierwotnie planowanej godzinie przylotu.

Zasady ogólne

Postanowienie Trybunału (wielka izba) z dnia 8 kwietnia 2020 r. w sprawie C-791/19 R, Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Artykuł 279 TFUE – Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (Polska)

*) Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-791/19, do:

– zawieszenia stosowania przepisów art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5), ze zmianami, stanowiących podstawę właściwości Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, w sprawach dyscyplinarnych sędziów;

– powstrzymania się od przekazania spraw zawisłych przed Izbą Dyscyplinarną Sądu Najwyższego do rozpoznania przez skład, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982); oraz

– powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok Izby z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie *Baş przeciwko Turcji* (skarga nr 66448/17)

Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC – prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego – naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC – prawo do bycia sądzonym w rozsądnym terminie albo zwolnienia na czas postępowania – tymczasowe aresztowanie sędziego

Skarżący H. Baş jest obywatelem Turcji sprawującym urząd sędziego. W nocy z 15 na 16 lipca 2016 r. w Turcji przeprowadzono nieudaną próbę wojskowego zamachu stanu. Następnego dnia władze tureckie próbowały powiązać próbę zamachu z mieszkającym w USA przywódcą religijnym, Fetullahem Gülenem, którego zwolennicy mieli ponoć znaczne wpływy w wymiarze sprawiedliwości i policji. W związku z próbą zamachu wprowadzono stan nadzwyczajny oraz represje wobec osób podejrzanych o sprzyjanie przewrotowi, w tym przede wszystkim sędziów i prokuratorów. W czynnościach zawieszono ponad 2 700 sędziów i prokuratorów, niektórych z nich – w tym skarżącego – aresztowano.

W skardze do ETPC skarżący, po wyczerpaniu drogi krajowej, powołał się na art. 5 ust. 1, 3 i 4 EKPC.

Trybunał przychylił się do zarzutów skarżącego. Zauważył przy tym, powołując się na swe wcześniejsze orzecznictwo, że podejrzenie udziału w zorganizowanej grupie przestępczej może stanowić wystarczającą podstawę do przyjęcia spełnienia przesłanki złapania na gorącym uczynku bez potrzeby ustalenia elementu faktycznego, czy też innych przesłanek czynu zabronionego. Dlatego też rozszerzenie przez tureckie sądy krajowe pojęcia *in flagrante delicto* budziło, w ocenie ETPC, wątpliwości nie tylko w świetle zasady pewności prawa, ale również okazało się nieuzasadnione w przypadku skarżącego.

Według ETPC, decyzja o zawieszeniu 2 735 sędziów i prokuratorów nie była wystarczająca dla uzasadnienia podejrzenia pozwalającego na zastosowanie tymczasowego aresztowania tego konkretnego sędziego. Materiał dowodowy w jego sprawie nie dawał podstaw do wniosku, że takie uzasadnione podejrzenie istniało w czasie początkowego okresu jego tymczasowego aresztowania.

Ponadto, uwzględniając stanowisko krajowego Trybunału Konstytucyjnego co do środków zastosowanych w następstwie usiłowania zamachu stanu w celu ochrony bezpieczeństwa publicznego, ETPC zauważył, że skarżący nie stanął osobiście przed sędzią przez rok i dwa miesiące, a to stanowiło okres znacznie dłuższy niż ten oceniany przez krajowy Trybunał Konstytucyjny.

W związku z tym powyższym Trybunał stwierdził naruszenie zarówno art. 5 ust. 1 EKPC (w zakresie bezprawności początkowego etapu tymczasowego aresztowania oraz z uwagi na brak uzasadnionego podejrzenia, że skarżący dokonał zarzucanego mu czynu), jak również art. 5 ust. 4 EKPC z uwagi na długość okresu, w jakim skarżący nie został postawiony przed sądem.

Wyrok Izby z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie *Convertito i inni przeciwko Rumunii* (skarga nr 30547/14)

Naruszenie art. 8 EKPC – prawo do poszanowania życia prywatnego – unieważnienie dyplomów państwowych z powodu wad administracyjnych

Sprawa dotyczyła pięciu obywateli Włoch, którzy w latach 2003–2004 zostali przyjęci na studia na rumuńskim Uniwersytecie Oradejskim na podstawie decyzji dziekana

Wydziału Medycyny i Farmacji. Prawo krajowe w Rumunii wymagało w tym celu uzyskania zezwolenia (listu akceptującego) ministra edukacji narodowej. Pomimo nieposiadania tych zezwoleń przez skarżących senat uczelni zdecydował o dopuszczeniu ich do egzaminów końcowych, które wszyscy zdali, uzyskując państwowe dyplomy w dziedzinie stomatologii w indywidualnych terminach pomiędzy lutym a listopadem 2010 r. Skarżący zainicjowali następnie procedury mające na celu nostryfikację swoich dyplomów we Włoszech.

W 2011 r. rumuńskie ministerstwo edukacji narodowej wykryło nieprawidłowości dotyczące spóźnionego wydawania zezwoleń dla pewnej liczby studentów, włącznie ze skarżącymi. Zwróciło się do rektora Uniwersytetu Oradejskiego o unieważnienie ich dyplomów, co senat i rektor uczynili. Skarżący zaskarżyli decyzje uczelni do rumuńskiego sądu. Sąd rozpoznający sprawę w pierwszej instancji uchylił decyzje unieważniające tytuły zawodowe, stwierdzając, że nie doszło do oszustwa ze strony skarżących. Sąd drugiej instancji doszedł do odmiennego wniosku, stwierdzając, że skarżący mieli świadomość braku wymaganego zezwolenia, a nadto występowały braki w ich dokumentacji, uzyskali zatem swoje dyplomy w sposób nieuczciwy.

W skardze do ETPC skarżący powołali się na art. 8 EKPC, zarzucając, że unieważnienie ich dyplomów po 6 latach edukacji stanowi naruszenie ich prawa do życia prywatnego (w tym do wyboru zwodu i wykonywanej pracy), jako że zaistniałe nieprawdłowości formalne obciążają Uniwersytet Oradejski i ministerstwo edukacji narodowej, a nie osoby prywatne.

Trybunał jednomyślnie uznał zarzut naruszenia prawa do poszanowania życia prywatnego za zasadny. Zauważył, że zasadniczą podstawą decyzji o unieważnieniu dyplomów było spóźnione wydanie zezwoleń na studia. Opóźnienie to miało uzasadniony charakter, gdyż skarżący nie przedłożyli na czas kompletu dokumentów. Zatem ingerencja miała podstawę prawną. Swoje rozważania Trybunał skoncentrował więc na ocenie proporcjonalności tej ingerencji. Obowiązek zwrócenia się do ministerstwa o zezwolenia na odbycie studiów w Rumunii przez zagranicznych studentów ciążył na rektorze uczelni, a nie na skarżących. Decyzje o przyjęciu na studia zostały wydane przez dziekana Wydziału Medycyny i Farmacji jeszcze przed otrzymaniem zezwoleń z ministerstwa

i doręczeniem przez skarżących świadectw biegłości językowej, co upoważniało skarżących do ukończenia pełnego kursu. Uczelnia zezwoliła im na przystąpienie do egzaminów końcowych, a następnie wydała dyplomy. Trybunał podkreślił, że błędy popełnione przez administrację nie obciążają i nie mogą obciążać jednostek (studentów).

Trybunał zwrócił uwagę, że unieważniając dyplomy, władze Rumunii zakłóciły możliwość wykonywania pracy przez skarżących, a ponadto podważyły ich wiarygodność, podczas gdy w istocie nie istniały powody osłabiające zaufanie do wykonywania przez nich zawodu stomatologa. W związku z tym ETPC jednomyślnie stwierdził naruszenie art. 8 Konwencji.